

april 2026

Bloeiende gaspeldoorn op 15 maart gezien in De Zoom in Soest. De bloemen zijn heerlijk om te eten! Foto's Piet van Dijk

Agenda

- **Zaterdag 4 april, vogeltelling** op de Westdijk in Bunschoten-Spakenburg, bij het elektrische gemaal, 09.00-10.00 uur. Elke eerste zaterdag van de maand, weer of geen weer.
- **Zaterdag 4 april, Plantjesactie 2026, lentemarkt met ruilbeurs planten en stekjes Groei & Bloei** op het terrein van de fam. Luth, Jachthuislaan 68 hoek Koningsweg/Biltseweg, 10.00-12.00 uur met een accent op het eerste uur. Tuin open tot 16.00 uur.
- **Zaterdag 12 april, IVN weidevogelfietstocht**, start 10.30 uur tegen het Oude Raadhuis, Wakkerendijk 30, 20 km. Aanmelden moet op <https://www.ivn.nl/afdeling/eemland/natuuractiviteiten/weidevogelfietstocht/>
- **Woensdag 15 april, natuurvaart over de Eem** met IVN-gids, 14.00 uur vanaf boot Bolivar in Eemhaven. Inschrijven www.schuitje-varen.nl.
- **Vrijdag 17 april, natuurtekenen** in de kwekerij/boomgaard, 10.30-13.00 uur, tegenover Paleis Soestdijk, bij parkeerterreintje vlak voor de Praamgracht. Geef je op als je mee wil doen op tekenen@ivn-eemland.nl. Inloop vanaf 10.00 uur.
- **Zaterdag 18 april, open dag kwekerij/boomgaard** tegenover Paleis Soestdijk, Amsterdamsestraatweg, Baarn, 11.00-16.00 uur. Om 12.00 uur en 14.00 uur rondleiding.

Ook op 16 mei, 7 juni, 4 juli, 12 juli, 18 juli, 25 juli, 2 aug, 8 aug, 15 aug, 22 aug, 30 aug, 5 sep, 12 sep, 17 okt (afwisselend za en zo).

- **Zaterdag 18 april**, Oostbroeklezing over wisselwerking tussen beheer en natuur op de vliegbasis Soesterberg, 10.00-11.30 uur op Park Vliegbasis Soesterberg. Route volgt na aanmelding op <https://www.utrechtslandschap.nl/formulier/oostbroeklezing-18-april-2026>
- **Maandag 27 april**, Koningsdag, **IVN-fietstocht met thema 'veen en Eem'**, af te halen van 10.00 tot 11.30 uur bij de molen, Molenweg 30 in Soest. De tocht is ongeveer 33 km.
- **Zaterdag 23 mei**, **vogelfietstocht oeverzwaluwwand** Bunschoten en polder Arkemheen, start om 09.00 uur bij het hek voor Metaalweg 12, Bunschoten, 2 à 2,5 uur, opgeven voor 20 mei bij andrea.galama@casema.nl of hayoni@duck.com
- **Zaterdag 6 juni**, **300e vogeltelling** Westdijk Bunschoten en **viering 25-jarig bestaan** van de tellingen, Westdijk, 09.00-10.00 uur.
- **Zondag 7 juni**, **slootjesvissen voor kinderen**, A.P. Hilhorstweg/hoek Spiekerweg Soest, 14-16 uur, georganiseerd door scholenwerkgroep. Iedereen welkom, opgeven niet nodig. **LET OP, niet meer op tweede pinksterdag, we sluiten aan bij de landelijke datum.**
- **Zaterdag 27 juni**, Open Heuveltuinenroute in o.a. Soest, 11.00-16.00 uur. Geef je tuin op om te laten zien dat kan [hier](#).

(In rood activiteiten van onze afdeling)

Wanneer je als niet-IVN-lid meedoet aan een door IVN Eemland georganiseerde activiteit, ben je niet via IVN Eemland verzekerd en neem je dus voor eigen rekening en risico deel aan die activiteit. Je zult IVN-Eemland niet aansprakelijk stellen voor door jou eventueel geleden schade en je verleent IVN Eemland onvoorwaardelijk vrijwaring. Je zult noch jezelf noch derden tijdens die activiteit in gevaar brengen en je houden aan de aanwijzingen die je door of namens de coördinator van de activiteit worden gegeven.

Welkom nieuwe leden!

Dit jaar verwelkomen wij:

Daphne Bosch, Amersfoort
Hannah Verhoef, Soest
Yvette Haandrikman, Soest
Hans van Aartsen, Soest
Pauline Kroonenburg, Soest
Mick Veldhuijsen, Baarn
Maria Sukking, Baarn
Fred Nijdam, Soest

In Memoriam Pieter Augustinus (1938-2026)

Martine van der Kaa (toespraak gehouden op de uitvaart)

Ik ontmoette Pieter en Carmen op een groencursus van IVN Eemland bijna 50 jaar geleden. In de jaren erna waren we vooral druk met kinderen grootbrengen en werken en zagen we elkaar maar af en toe, maar in 2004 besloot ik toch de **gidsencursus** van IVN Eemland te gaan doen en wie deed de eerste keer de deur open: Pieter.

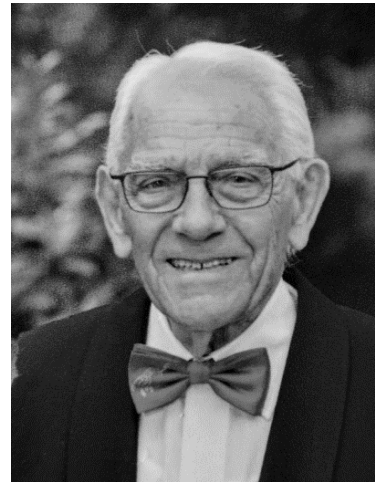

Foto van de rouwkaart.

Nou is die gidsencursus geen wassen neus: anderhalf jaar lang elke 14 dagen een les en elke maand een excursie. Pieter heeft vele malen les gegeven en hij zat diverse keren in de cursus leiding, dat was veel werk. **Pieter had oog voor elke cursist, ook als ze niet zo goed waren in weetjes, want samen je best doen voor het goede doel stond voorop.** Grappig detail is dat Pieter de cursus zelf nooit heeft gedaan en daar werd hij wel eens mee geplaagd.

Pieter was ook **voorzitter** van IVN Eemland en ook dat was geen sinecure: Het in goede banen leiden van de coordinatorenvergaderingen was vaak een uitdaging. Mensen die alles van grassprietjes afweten zijn niet altijd sociaal ook zo begaafd. **Pieter kon rekening houden met de mens en toch de grote lijn niet uit het oog verliezen.** Ik heb hem bijna nooit boos gezien.

Pieter hield van kinderen en hij was dan ook zeer op zijn plaats in de **scholenwerkgroep**. Basisschool kinderen trekken een paar keer per jaar een dagdeel het bos of de polder in. Het uitje van de scholen werkgroep was en is beroemd en daar deed hij graag aan mee. Maar ook met het gedrag van **pubers** van de middelbare school kon hij prima overweg. Enthousiast hanteerde hij de **grondboor**, hoewel hij het de laatste jaren wel fijn vond als er een jonger persoon meeging om dat zware klusje te doen.

Er was nog meer: hij zat in de werkgroep **natuurpaden** (denk aan de oranje en blauwe paaltjes route in de Korte en Lange Duinen) en hij heeft meerdere malen de fietstocht voor Koninginnedag uitgezet. Controle van die routes was heel tijdrovend en soms deden we dat dus maar op de fiets, wat Pieter op een duikeling in het zand kwam te staan en wat ons leerde dat je misschien niet overal op de fiets op af kunt.

Ook de **introductiewandeling** voor nieuwe inwoners van Soest, meestal over de Eng, deed hij met enthousiasme. Ik vergeet vast van alles en ik noem bewust ook **geen namen**, want het zijn er zo veel en ik wil niemand vergeten.

Maar wie ik niet wil vergeten is **Carmen**. Zonder haar had Pieter dit allemaal niet kunnen doen en zij moet wel af en toe gedacht hebben: nee, niet weer dat IVN. Maar we waren altijd welkom en ze was aanwezig op hoogtijdagen.

Waar Carmen ook met een scheef oog naar keek, was Pieters bevestiging voor haar **stamboom**. Toen Pieter me vroeg hem te helpen met stamboomonderzoek, zei ik natuurlijk ja, gezellig samen naar het archief. Maar toen realiseerde ik me dat het om Suriname ging, het land waar hij een grote liefde voor had en waar hij gewerkt heeft. Al gauw leerde ik meer van hem, dan hij van mij: Over het leven van voormoeder Affie en hoe manumissie in zijn werk ging.

Toen ik de laatste keer naar huis liep na een bakkie, dacht ik dat ik Pieter de volgende keer moest bedanken. Dat is er niet meer van gekomen, maar ik had tegen hem willen zeggen: **Pieter dank je wel voor alles, maar vooral voor wie jij was.**

In Memoriam Pieter Augustinus

Wim Koster, foto's archief IVN

Op 28 februari 2026 overleed ons trouwe, actieve en gewaardeerde lid Pieter Augustinus. Boven de rouwadvertentie schreef zijn familie: *“Aan zijn langste en mooiste expeditie is een einde gekomen.”*

Een deel van die tocht voerde door IVN Eemland. Op 2 april 2002, vandaag dus precies 24 jaar terug, werd Pieter als lid ingeschreven. Hij kwam bij onze vereniging terecht via zijn tennismaatje Max Kruijtzter. Max was destijds een beetje tegen wil en dank voorzitter maar vond Pieter een geschiktere kandidaat voor die functie. Op de ALV van 2003 werd Pieter verkozen tot voorzitter; Max ging verder als secretaris.

Niet veel later vertrok penningmeester Henk Jan Strang voor zijn werk naar Curaçao. Er werd met spoed, ook buiten de vereniging, gezocht naar een nieuwe penningmeester. Dit bracht mij in november 2003 in het bestuur. Het grootste gedeelte van de zes jaar die Pieter voorzitter was maakte ik zodoende van dichtbij mee.

Met Pieter als voorzitter kwam er nieuwe energie in de vereniging en het bestuur. Om de veertien dagen kwam het bestuur bijeen. De verwaterde contacten met IVN landelijk en regionaal werden door Pieter actief gemaakt. Zo ook de relaties met de gemeentebestuurders van Soest en (nieuw) Baarn en Eemnes.

Binnen de vereniging was er volop aandacht vanuit het bestuur voor de werkgroepen. Het coördinatorenoverleg werd geïntensiveerd. Toen bleek dat de werkgroep Natuurpaden nog maar één lid had, de coördinator, sprong op initiatief van Pieter het voltalige bestuur bij. Dit leidde onder meer tot een nieuwe oranjepaaltjes-route in de Korte Duinen.

Bij het inschrijven bij de Kamer van Koophandel kwamen we erachter dat de vereniging 70 jaar zou worden in 2004. Om dit te vieren wilden we iets bijzonders organiseren voor de leden. Een excursie naar een stukje natuur in de eigen regio dat normaal niet toegankelijk was. Het oog viel op de tuin van Paleis Soestdijk, op dat moment nog het woonhuis van Juliana en Bernhard.

Eigenlijk een brutaal idee van Max maar met Pieter erbij konden we dit toch realiseren; Bernhard (Juliana was inmiddels overleden) stemde toe. Een voorwaarde was dat de deelnemers aan de excursie lid waren van de vereniging. Hun namen moesten we doorgeven aan de Marechaussee. Pragmatisme was Pieter niet vreemd. Zo kreeg de vereniging er ineens een flink aantal gezinsleden bij onder wie de partners van bestuursleden.

Nu we het toch over partners hebben ... er was in 2004 nog een ander feestje. In november vierden Pieter en Carmen hun veertigjarig huwelijk. Velen, waaronder de bestuursleden met partners, ontvingen hiervoor een uitnodiging. Daarop stond in kleine letters dat er geen materiële wensen waren maar dat een bijdrage voor Stichting Wiesje (<https://www.wiesje.nl/>) werd gewaardeerd. Het is tekenend voor Pieter en Carmen: collega's zien als vrienden, oog voor leed van anderen en innig verbonden met Suriname.

Pieter was emeritus-hoogleraar fysische geografie. Twee zaken blijken hieruit. Ten eerste was Pieter een wetenschapper met figuurlijk en letterlijk diepgaande kennis van de grond onder onze voeten. De grond die feitelijk leven geeft aan alle flora en fauna waar IVN'ers zo graag mee bezig zijn. En voor hen die terecht opmerken dat er ook leven in het water zit: Pieter deed onder meer morfologisch onderzoek naar de ontwikkeling van de zogeheten *chenierkust* van Suriname, precies op het grensvlak van vaste grond en water dus.

Leermeester

Ten tweede was Pieter leermeester. Hij hield ervan om zijn kennis over te brengen op anderen. Het ging er niet om of dit studenten op de universiteit waren, cursisten van de Natuurgidsen opleiding (NGO) of kinderen bij het slootvissen. Voor al die diverse doelgroepen had Pieter een verhaal op hun niveau. Zijn publiek genoot ervan met volle teugen, even als hijzelf.

Pieter was actief als NGO-docent. De ondergrond van het landschap, ijstijden, glacialen en interglacialen, en natuurlijk de vorming van de Utrechtse Heuvelrug met de Soesterduinen en de Eng; het zijn allemaal onderwerpen die voormalige cursisten automatisch aan Pieter doen denken. Als hij over potstallen vertelde kreeg ik altijd het idee alsof Pieter eeuwen geleden zelf met schapen in de weer was geweest en hun mest naar de Eng had gebracht.

Nadat hij in 2009 reglementair aftrad als voorzitter bleef Pieter onverminderd actief in allerlei werkgroepen. Cursussen, Natuurpaden, Scholen en Wandelingen waren daarvan de markantste maar ook bij andere werkgroepen was hij een graag geziene gast. Bij de Nieuwjaarsbijeenkomst en de ALV liet hij zelden verstek gaan. Je zou bijna denken dat Pieter en IVN Eemland synoniem zijn.

Maar Pieter was ook buiten IVN Eemland in de natuur actief. Bijvoorbeeld als vrijwilliger van het Soesterveen waar hij regelmatig de handen uit de mouwen stak. Of bij de Stichting Vrienden Soester Eng waarvan hij een van de oprichters was. Daarnaast waren er andere interesses. Mariëtte en ik kwamen Carmen en Pieter soms tegen bij een klassiek concert in De Rank of bij een Surinaams buffet.

Eind 2025 vertelde Pieter her en der dat het wat slechter ging met zijn hart. Hij schroefde tegen zijn wil maar noodgedwongen wat activiteiten terug. Toch verscheen hij nog samen met Carmen op de Nieuwjaarsbijeenkomst in Artishock.

En toen ineens was daar het bericht van zijn overlijden.

De crematieplechtigheid vond plaats op 7 maart. Wim Kok, Harry van den Deijssel en ik arriveerden een halfuur voor aanvang en toen stond het al zwart van de mensen. Tussen stemmige muziek en prachtige beelden maakten verschillende sprekers duidelijk op hoeveel terreinen Pieter actief was en wat hij daar en voor hen betekend heeft. Namens IVN Eemland sprak Martine van der Kaa. Zij bleek bereid en in staat om in de gegeven korte tijd een mooi verhaal neer te zetten dat hierboven in de nieuwsbrief is opgenomen. Dank Martine.

Tot slot, Pieter. Het element aarde was jouw expertisegebied. Van water (met vissen) en lucht (met vogels) wist je ook veel. Maar het meest memorabel is toch het vuur waarmee je velen binnen en buiten de vereniging hebt "begeïstert". De gedachten aan jou houden ons warm.

IVN Weidevogelfietstocht vanuit Eemes

Marjan Brouwer

- De Eempolder is een prachtig weidevogelgebied waar je kunt genieten van de roep van o.a. de grutto, de kievit en de scholekster en waar nog veel meer andere vogels te bekijken zijn.
- Op zondag 12 april 2026 organiseert IVN Eemland een fietstocht door dit prachtige weidevogelgebied in de Eempolder. (Vergeet dus niet op de fiets te komen!)
- De tocht duurt ongeveer 2,5 uur en is ongeveer 20 km lang. De tocht is dus niet geschikt voor kleine kinderen op hun eigen fiets. Onderweg stoppen we regelmatig om weidevogels te spotten. Neem een verrekijker mee en trek warme kleding aan omdat het in de polder altijd een stuk frisser is dan tussen de huizen.

Zondag 12 april 2026

Start: 10.30 uur

Tegenover het Oude Raadhuis

Wakkerendijk 30

3755 DC Eemnes

Aanmelden verplicht op

<https://www.ivn.nl/afdeling/eemland/natuuractiviteiten/weidevogelfietstocht/>

max aantal deelnemers: 15

Groep grutto's. Foto Alexander van Twillert

De mist was spelbreker bij vogeltelling: dieptepunt

Hayo Nijenhuis

Fuut. Foto Alexander van Twillert

- Hieronder de waarnemingen van vogels bij de plasjes van Vitens op de Westdijk in Spakenburg op zaterdag 7 maart 2026, tijdens de telling van 9.00 tot 10.00 uur. Er waren 11 mensen aanwezig.

- Het weer was grauw, vochtig en mistig, zicht max. 200m, kille wind, kracht 2, de temperatuur was rond 6°C. De mist was deze keer echt spelbreker, omdat bij dit weertype vogels zich nauwelijks roeren. Jan van Duijvendijk was ziek en er was daarom geen koffie; ook dat nog!

- Deze keer hebben we in totaal slechts 24 vogelsoorten geteld, een dieptepunt. Het totaal aantal waargenomen soorten vanaf 2001 is nu 164 en in dit jaar 2026 zijn 43 soorten gezien en/of gehoord. Sinds de start op 7 juli 2001 van deze ononderbroken maandelijkse tellingen, was dit de 297e keer.

Welkom de volgende keer op zaterdag 4 april 2026 !

Laten we hopen dat het voorjaar ons dan gunstiger gezind is!

vriendelijke groet,
Hayo Nijenhuis
coördinator IVN Natuurwerkgroep Bunschoten
tel. 0619499979

Hieronder de lijst:

aalscholver 10, bergeend 1, blauwe reiger 1, brandgans 12, buizerd 1, fuut 3, grauwe gans 43, grote Canadese gans 1, grutto 1, kokmeeuw 7, krakeend 11, meerkoet 5, rietgors 2, smient 4, Scholekster 1, spreeuw 6, turkse tortel 1, waterral 1, wilde eend 26, winterkoninkje 1, wintertaling 11, witte kwikstaart 1, zwarte kraai 2.

Op zaterdag 6 juni is het de 300^e keer. Dat wordt gevierd! Ook wordt dan stilgestaan bij het 25-jarig bestaan van de maandelijkse vogeltelling! Wees welkom!

Uniek boek van Marc van Houten over de kemphaan

Piet van Dijk

- Marc van Houten (63) uit Baarn was dertien jaar toen hij een dode kemphaan in Eempolder vond. Dat leidde tot een levenslange fascinatie voor deze weidevogel. Kortgeleden kwam een uitgebreide, meeslepende monografie over de kemphaan van zijn hand, verschenen in de weergaloze vogelserie van Atlas Contact.

- Wie van vogels houdt maar nog nooit een boek heeft gelezen uit deze serie, heeft onder een steen gelegen. Inmiddels zijn er inclusief het boek van Marc al 29 delen uit. De boeken vertellen niet alleen over de kennis tot nog toe over de kemphaan, maar ook over de geschiedenis van de bestudering van de vogels. Het geheel wordt verweven met allerlei waarnemingen van andere kenners en van Marc zelf. Het boek geeft ook veel inzicht in het beheer voor andere weidevogels.

- Het boek leest bijna als een spannende roman. Als je alles over de vogel wilt weten word je getrakteerd op een scala aan interessante waarnemingen en feiten over de vogel. Niet in het minst over het merkwaardige, uitvoerige baltsritueel. **En natuurlijk over de drie soorten mannetjes die de kemphaan kent: de satteliet (met een witte kraag), het honkmannetje (met een donkere of gekleurde kraag) en de merkwaardigste van de drie: de faar**, een haast niet van een vrouwtje te onderscheiden mannetje.

- Rond de vorige eeuwwisseling behoorde kemphanen nog tot de meest voorkomende weidevogels van Nederland. 125 jaar broeden er nog hooguit enkele tientallen in Nederland en zien we in het voorjaar in de graslanden nog maar enkele doortrekkers. Het spotten van een kemphen met kuikens is een unicum geworden.

- Maar Marc geeft de moed niet op. Hij brengt een ode aan al die enthousiaste en toegewijde terreinbeheerders en vogelvriendelijke veehouders in laag Nederland die er alles aan doen om deze unieke vogel te behouden. „Door specifiek en uitgekiend beheer maken ze de weidevogelreservaten in een gebied als Eemland zo aantrekkelijk dat er zelfs weer soorten aan het toenemen zijn. Ik hoop dat deze effecten een voorbode zijn en dat de aanpassingen ook de kemphaan zullen verleiden om hier weer te gaan broeden.”

De Kemphaan. Marc van Houten. Amsterdam/Antwerpen, Uitgeverij Atlas Contact, 2026. 311 blz met fotokatern. ISBN 978 90 450 4987 8, ook als e-book verkrijgbaar. 27,99 euro.

Vogelexcursie per fiets naar oeverwaluwand en polder

Tekst Andrea Galama-van der Span, foto's Alexander van Twillert

- Op zaterdag 23 mei 2026 verzorgt het IVN Eemland een vogelfietstocht vanaf de oeverwaluwand in Bunschoten naar de polder Arkemheen bij Nijkerk.

- Deze excursie is bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft in de natuur van het gebied tussen Bunschoten en Nijkerk.

- We beginnen om negen uur bij de oeverwaluwand (kijkwand) waar de gidsen iets zullen vertellen over oeverwaluwen in het algemeen, de kijkwand en het onderhoud daarvan door vrijwilligers. Ook staan we even stil bij de bedreigingen van de wand, waaronder het voornemen van TenneT om een schakelstation ter grootte van 10 voetbalvelden te bouwen, vlak voor of in de buurt van de wand.

Tureluur.

- Daarna voert de fietstocht via de Bonte Poort naar het Nekkeveld, onderdeel van het Natura 2000 gebied Arkemheen.

- Vogels hebben geen agenda of klok, dus het is afwachten wat we te zien krijgen, maar vorig jaar waren er prachtige soorten te zien als: blauwborsten, rietzangers, rietgorzen, graspiepers, veldleeuweriken, grutto's, kluten, tureluurs en niet te

vergeten **de zeldzame zwarte wouw**, maar de polder heeft vast wel nog meer verrassingen in petto!

- Onderweg stoppen we regelmatig, waar de natuurgidsen vertellen over de vogels, het landschap en het beheer daarvan.

- De tocht is gratis, maar aanmelden is verplicht.
- Start op 23 mei 2026 om negen uur bij het hek voor Metaalweg 12, Bunschoten.
- De fietstocht duurt 2 à 2½ uur en bedraagt ongeveer 10 km.
- Vertrek uitsluitend bij goed weer. Indien de excursie niet doorgaat wordt dit kort van tevoren aan de deelnemers gecommuniceerd via de mail.

- Een verrekijker, en indien je die bezit een telescoop, wordt aanbevolen.
 - Het is verstandig om warme kleding te dragen. Het kan behoorlijk winderig zijn in de polder.
 - Honden niet toegestaan.
 - Gidsen: Hayo Nijenhuis en Andrea Galama-van der Span.
- Je kunt je opgeven bij Andrea Galama-van der Span, andrea.galama@casema.nl of Hayo Nijenhuis, hayoni@duck.com. Geef je op voor woensdag 20 mei.
Maximaal aantal deelnemers 15 personen.

*Pul van een
grutto.*

Grutto.

Een bijzondere paddenstoel in maart: de Bloemaardster

Foto's René Hilhorst

- Jaap van den Berg stuurt een bijzonder nieuwtje over de vondst van een unieke paddenstoel. Ja in maart!
- „Na tip een van Michelle en René wezen kijken bij de boerderij in de polder. „Na microscopisch onderzoek door Aldert is het de zeldzame bloemaardster officieel dus de 1e waarneming voor de provincie Utrecht”, aldus Jaap.

- Aldert Gutter van de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) bracht ze op naam en schrijft: „Belangrijkste kenmerk is dat de slippy sterk hygroscoopisch zijn, ze buigen bij opdrogen strak om het bolletje heen. Onder de microscoop kan ik wel de springdraden bekijken. Hun belangrijkste kenmerk: ‘vaak met aangekleefde troep’. Die omschrijving uit het Aardsterrenboekje van Leo Jalink (1995) zegt precies wat ik zag. Voor het overige: vorm, grootte, vorm van slippy, mondopening zonder kenmerkende overgang, alles klopt met

de Bloemaardster. Het was een mooie ervaring!”

Fietstocht met thema veen, turf en Eem op Koningsdag

Piet van Dijk

- Op Koningsdag 27 april verzorgt het IVN Eemland weer een **fietstocht waarin de natuur en de cultuur** van de omgeving van Soest centraal staan. Dit keer wordt de nadruk gelegd op het thema veen en turf. Diverse straten herinneren aan het verleden toen er op grote schaal turf werd gestoken in het Soesterveen, rond Soestdijk en deels in de polder. Diverse straatnamen herinneren er nog aan: Veenbesstraat, Veenzoom, Veenpad, Turfweg, Turfstreek. Ook voert de tocht langs de Eem, waar de turf op schepen werd geladen richting Amsterdam en Amersfoort.
- De fietstocht is **33 kilometer**, met een klein uitstapje van 1 kilometer in de weilanden om weidevogels te spotten. De route start wederom bij Molen De Windhond aan de Molenstraat 30 in Soest. **Tussen 10.00 en 11.30 uur** kan daar gratis een geprint exemplaar van de fietstocht verkregen worden. PDF opvraagbaar bij het secretariaat vanaf 25 april.

Oprichting Jeneverbesgilde voor de provincie

Tekst en fotos Simone Laanbroek (samenvatting van lezing PvD), kaartjes Jan Jonker

- Natuurvereniging KNNV Zeist, Heuvelrug en Kromme Rijn is bezig samen met het Utrechts Landschap een Jeneverbesgilde op te richten. Dat vertelde Simone Laanbroek van de natuurwerkgroep van de KNNV bij haar presentatie over jeneverbessen op onze ALV in Soest.

- De achteruitgang van de jeneverbessen - tot 2017 nog beschermd - en de kans dat ze zouden uitsterven (zo blijkt uit een alarmerend rapport van onderzoeksbureau Alterra in 2004) in Noord- en Oost-Nederland was twintig jaar geleden in Drenthe aanleiding om het Jeneverbesgilde op te richten. Het Jeneverbesgilde bestaat uit 15 afdelingen die elk een gebied beheren. En met succes, op veel plaatsen staan de jeneverbessen er prima bij en treedt er ook verjonging op. „Het resultaat wat ze in Drenthe hebben bereikt, werkt stimulerend”, vertelde Simone.

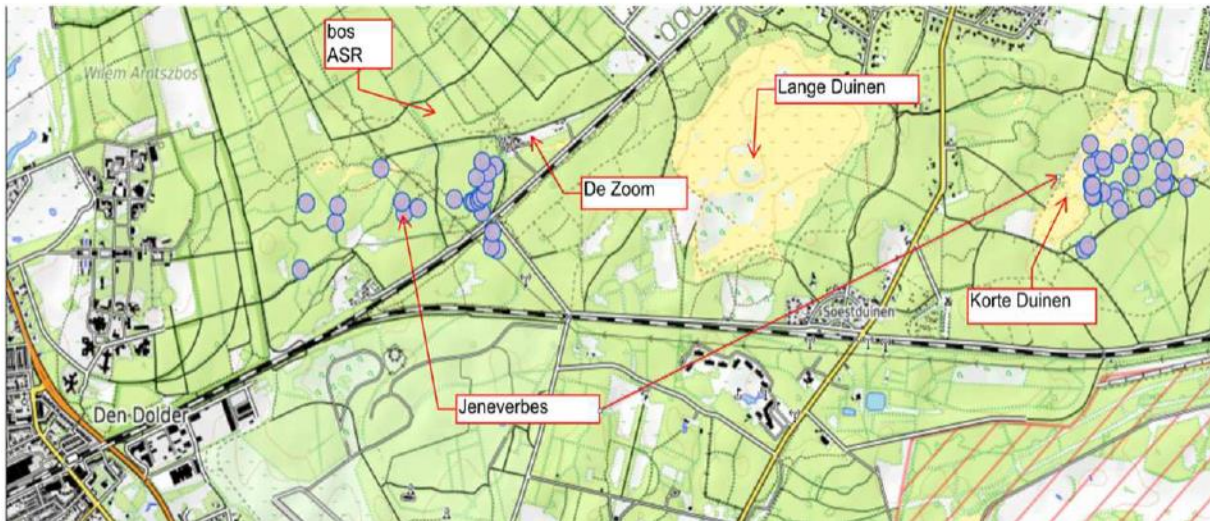
- Ook bij het Utrechts Landschap krijgt men meer belangstelling voor de jeneverbes en de organisatie wil zich inzetten voor het behoud ervan. Lena Smits, stagiair van de Universiteit Wageningen, heeft een inventarisatieonderzoek laten uitvoeren, als start voor een herstelstrategie.

- Het plan is om te proberen een Utrechts gilde op te richten. „Vanuit Drenthe krijgen we morele en praktische ondersteuning. Het Utrechts Landschap wil verder onderzoek laten doen hoe verjonging van de jeneverbes gestimuleerd kan worden.”

De Zoom

- De KNNV Natuurwerkgroep is actief bezig met het beheer van de jeneverbessen in het gebied De Zoom van de gemeente Soest. Simone: „We zijn daar in 2018 mee gestart nadat Jan Jonker en Jan Lansbergen ruim 80 exemplaren in het gebied hadden ontdekt. Op ons verzoek heeft de gemeente bij de dunningsronde in de winter 2023/2024 grote bomen rondom de jeneverbessen laten omzagen, waarna wij opnieuw het opschot verwijderden.”

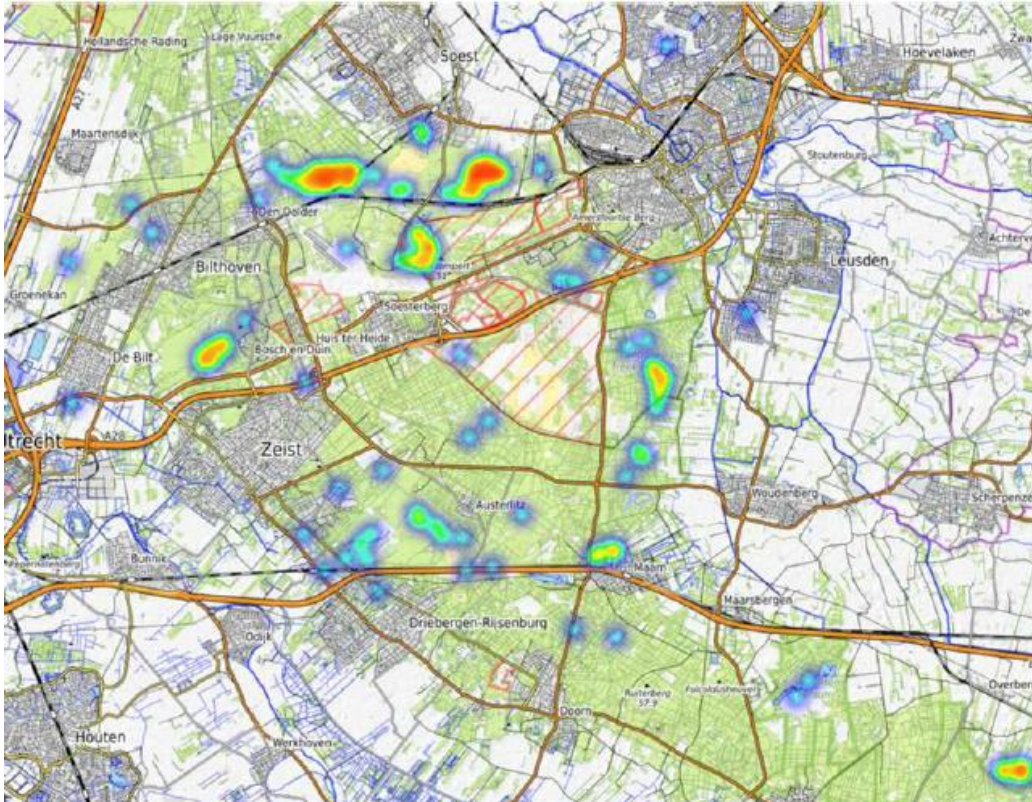
Jeneverbeslocaties in de Zoom

- Jeneverbessen zijn een pioniersoort en komen vooral voor op droge, schrale grond. Ze werden al snel verdreven door andere planten en bomen. In de Middeleeuwen is er sprake van intensief gebruik van bos en heide door houtkap en beweiding, daardoor kreeg de jeneverbes kans om terug te komen met name in het oosten van het land.
- Eind 19e eeuw startte het gebruik van kunstmest, dit nam na de Tweede Wereldoorlog sterk toe. Beweiding van de heide door schapen en gebruik van de potstalmest werd overbodig. De leefomgeving van de jeneverbes verslechterde fors, o.a. door begroeiing en verzuring. Momenteel kan de jeneverbes zich alleen nog handhaven op locaties waar gericht beheer plaatsvindt. Verjonging treedt maar beperkt op. Jeneverbes was een door de flora en faunawet wettelijk beschermde plant tot 2017.

Conifeer

- De jeneverbes is een laag blijvende conifeer, behoort toe aan de familie van de cipressen (Cupressaceae). De struik is groenblijvend. De naalden staan in elkaar afwisselende kransen van drie aan zeskantige takken en blijven twee jaar zitten.
- De jeneverbes wordt 3 tot 5, maximaal 10 meter hoog en 3 tot maximaal 12 meter breed. De jeneverbes is tweehuizig. Bevruchting vindt plaats via de wind. De vrouwelijke kegels zijn ongeveer 6 mm lang en geelgroen van kleur. De mannelijke katjes zijn 4 – 5 mm lang met schildvormige meeldraden.
- Voor bevruchting moeten de struiken niet te ver van elkaar afstaan. Bij meer dan 14 meter afstand is het stuifmeelpercentage minder dan 12 procent. Sommigen beweren dat bevruchting nog op 2 km afstand kan plaatsvinden. Na een jaar groeit er een schijnbes met maximaal 3 zaden, deze bes is groen van kleur.

Jeneverbeslocaties in de regio. Hoe roder hoe meer.

- In de twee jaar daarna rijpt de vrucht en kleurt blauw. Verspreiding van de bessen vindt waarschijnlijk plaats via vogels, zoals lijsterachtigen (merel, kramsvogel, grote lijster), ekster en matkop. Mogelijk hebben mensen en vee (schapen en koeien) vooral in het verleden ook meegeholpen aan de verspreiding. En de bes kan in de buurt van de moederplant kiemen

Bedreigingen

- De jeneverbess is een pioniersoort, een lichtminnende struik. Gebrek aan licht door begroeiing is een belangrijke factor.
- Bodemverzuring en vermisting zijn ook bedreigingen, mede door concurrentie van veel andere planten en bomen.
- Versnippering van de locaties waar ze voorkomen, waardoor bevruchting niet kan plaatsvinden. Ook inteelt kan een probleem worden.
- De struiken worden waarschijnlijk pas na 6 tot 8 jaar vruchtbaar.
- Veroudering van de populaties waardoor de kiemkracht van de zaden verminderd. Struiken ouder dan 50 jaar geven nauwelijks kiemkrachtige bessen.
- De zaden hebben een optimaal micromilieu nodig om te ontkiemen (juiste pH waarde, voedingsstoffen balans, mycorrhiza, vochtthuishouding, etc.).
- Klimaatverandering, jeneverbessen kunnen waarschijnlijk beter tegen warmte.
- Schade door schimmels en insecten.
- Vraatschade door muizen, konijnen en reeën |
- Brand

Belang van jeneverbessen

- De jeneverbes is de broedplaats voor verschillende vogels zoals de staartmees en de goudvink. In de winter eten lijster, koperwiek en kramsvogel graag van de rijpe bessen. Kleine zangvogels schuilen nogal eens in de dichte struiken tegen een aanval van een roofvogel.
- Ook is het bekend dat op oudere stammen bijzondere paddenstoelen voorkomen.
- De jeneverbeswants, een olijfgroene schildwants van ruim een centimeter lengte, leeft van het sap dat zij uit jeneverbessen zuigt.
- De naalden van de jeneverbes vormen het voedsel van de jeneverbesbladwesp, een wespje van 5 mm lang. De vrouwtjes leggen eieren in de rand van de naalden. De larven vreten aan de naalden en soms ook aan knoppen en twijgjes.
- Naast vogels maken ook andere dieren gebruik van de jeneverbes als schuilplaats, bijvoorbeeld reptielen, kleine zoogdieren en dassen.

• linksboven: jeneverbesrandwants (Z) KD KH ZM • linksmidden jeneverbesdwegbladroller (ZZ) KD • linksonder: kanariesmalsnuitje (Z) KD • midden links: cypresbodewants (VA) KD • midden rechts: jeneverbesmot (A) KD • midden onder: rode jeneverbesgalmug (VA) KD • rechtsboven: oranje vlekpedaalmot (Z) KD KH • daaronder: heidelieveheersbeestje (paring) (VA) KD KH ZM • daaronder: jeneverbeskielwants (VA) KD KH ZM • rechtsonder: jeneverbesroodwants (VA) KD KH • A=Algemeen VA=Vrij algemeen Z=Zeldzaam ZZ=Zeer zeldzaam • KD= Korte Duinen Soest; KH=Koeheuvels Maarn, ZM=de Zoom Soest • In de Korte Duinen heb ik al veel meer gezocht dan bij de Zoom of bij Koeheuvels!

• Vetgedrukt: ik denk dat het voorkomen van deze soorten een goede indicator is voor levendige, gezonde Jeneverbessen Op de cypresbodewants na (mediterrane soort) zijn dit allemaal inheemse soorten

De secretaris van IVN Eemland, wat doet ie eigenlijk?

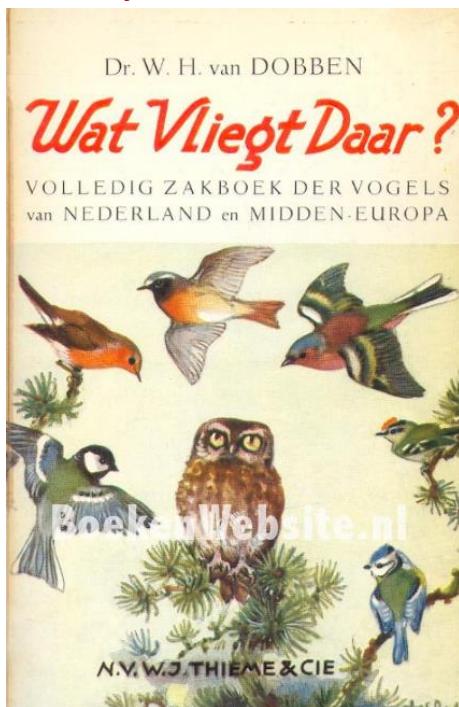
Bestuur

Op 17 maart is Piet van Dijk opnieuw benoemd tot bestuurslid van het IVN door de Algemene Ledenvergadering voor vier jaar en op 24 maart heeft het bestuur hem benoemd tot secretaris. Hij was secretaris sinds de ALV van 2017 en moest na drie keer drie periodes aftreden. Hij heeft besloten zich opnieuw kiesbaar te stellen. Tijd voor een aantal vragen.

Waarom wil je het nóg drie jaar doen?

„Ik vind het werk van secretaris nog steeds leuk en omdat het moeilijk is om nieuwe bestuursleden te vinden, zeker een met een speciale taak (voorzitter, penningmeester of secretaris), wil ik er nog wel een paar jaar aan vast plakken. Iemand moet het doen en omdat schrijven mij relatief makkelijk afgaat (ik ben verslaggever bij het AD) kan ik deze vaardigheid inzetten voor een vereniging die mij lief is en mij al heel veel heeft gebracht. Secretaris zijn maakt het ook makkelijker om contact te leggen met leden, ik ben niet iemand die van zichzelf op iedereen afstapt zonder reden.”

Wat doe je als secretaris ?

De onvergetelijke vogelgids uit Piets jeugd, gedrukt in 1957.

„In de eerste plaats maak ik elke maand een digitale nieuwsbrief, *Natuur Nabij* geheten.

- Daarnaast vergadert het bestuur een keer per maand of twee maanden. Daarvoor maak ik de agenda en het verslag. Drie of vier keer per jaar woon ik de vergadering van de werkgroep coördinatoren bij waar ook een verslag van moet komen. Ik reserveer van te voren steeds de ruimte. Dat geldt natuurlijk ook voor onze laatste ALV.

- Verder woon ik als ik kan vier keer per jaar het regio-overleg bij in Utrecht waar alle IVN-afdelingen uit de provincie Utrecht en die van 't Gooi bij elkaar komen om elkaar op de hoogte houden van de gang van zaken en om de agenda van de Landelijke Raad te bespreken en onze visie daarop te geven.

- Verder houd ik het mailadres bij. Dat betekent dat ik bijna dagelijks op de mail kijk. Eerst gooi ik veel spam eruit. Soms stuur ik mails door naar een ander, soms moet ik zelf reageren. Datzelfde geldt voor

telefoontjes, intern of van buitenaf. Elke week kost dit wel wat tijd.

- Er is een appgroep voor het bestuur en voor de coördinatoren, daar komt een aantal keren per maand ook wel eens een bericht langs.

- Een klus is ook af en toe het bijhouden van het digitale archief. Regelmatig moet alles even gesorteerd worden, overbodige stukken kunnen weg, andere moeten opgeborgen worden in digitale mapjes om het overzicht te behouden. Ons archief is vanaf 2014 vrijwel geheel digitaal, dat wordt nog een opdracht voor het bestuur om daar iets mee te doen voor de

lange termijn. Daarnaast liggen er nog drie volle dozen met het fysieke archief dat nog eens moet worden doorgespit (wie wil?).

- Om op de hoogte te blijven van water speelt bij het IVN landelijk, provinciaal en plaatselijk steek ik ook tijd in het lezen van artikelen en rapporten digitaal. Daarnaast ben ik ook lid van de wandelwerkgroep, dus ik lees ook graag boeken en artikelen over de natuur.

- De afgelopen jaren hebben we als bestuur veel tijd gestoken in het ontwerpen van een privacyreglement, statuten en een huishoudelijk reglement. Wegens de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen moet een vereniging aan allerlei eisen voldoen en die moeten daar ook in verwerkt worden. Dit zijn klussen die van de secretaris ook nogal wat voorbereiding vergen.”

Hoeveel tijd kost het je denk je?

„Dat verschilt per week of per maand. Soms een paar weken vrijwel niks, dan opeens weer twee avonden in de week plus een avond uitwerken. Met de nieuwsbrief erbij gok ik met de natte vinger gemiddeld vier volle uren per week, behalve in de drukke weken voor de ALV als alles stukken klaar moeten komen. Dat valt dus best mee.”

Vind je het leuk om de nieuwsbrief te maken?

„Ja, ik vind het leuk om allerlei natuurnieuws en verenigingsnieuws op een rijtje te zetten en dat leesbaar te presenteren. Dat heeft ook te maken met mijn vak, de regionale journalistiek, waarin ik werkzaam ben. Het schrijven gaat mij relatief gemakkelijk af. Ook vanuit mijn werk bereiken mij nieuwtjes en persberichten die ik in de nieuwsbrief kwijt kan. Misschien leuk om te weten: als kind maakte ik al tijdschriftjes voor mijn broers en zus met allerlei nieuwtjes, weetjes, stripverhalen en puzzels, zonder dat ik plannen had om de journalistiek in te gaan. Het bloed stroomt waar het niet gaan kan.”

Is dat niet te veel druk, elke maand maar weer?

„Het maken van de nieuwsbrief lijkt me veel tijd te kosten, maar ik schat dat ik er twee avonden en soms een kleine middag in de maand extra voor nodig heb. Veel doe ik tussendoor: er komt een persbericht binnen en die verwerk ik dan meteen alvast in de nieuwsbrief. Of er komt nieuws van binnenuit. Tegen de tijd dat de maand om is, loopt het alweer over de rand. Soms bedenk ik zelf iets dat ik tegenkom en waarvan ik graag verslag doe. Ook mag ik gebruikmaken van boeiende artikelen van omliggende IVN-afdelingen.”

Eerste bijenkast in 2019 op kinderboerderij De Veenweide.

Doe je nog meer vrijwilligerswerk?

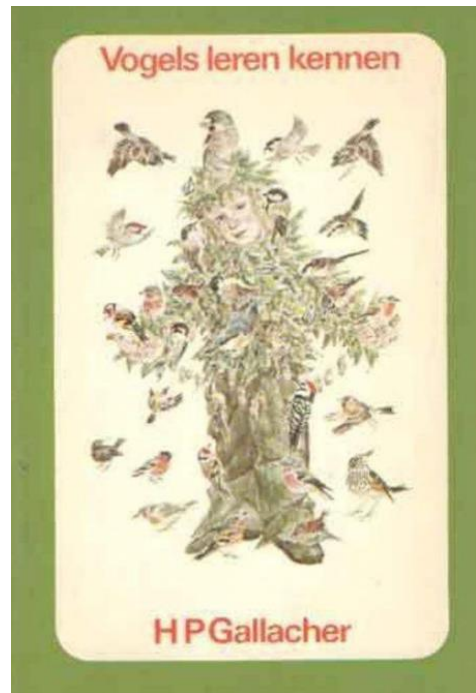
„Ja, ik ben ook lid van de wandelwerkgroep en ben een van de vier gidsen van Staatsbosbeheer De Vuursche. Verder ben ik sinds 2017 ook secretaris van de imkersvereniging Eemkwartier. Ik houd sinds 2019 bijen, twee volkjes meestal. Sinds kort zit ik in de redactie van het vakblad *Bijenhouden* dat zes keer per jaar verschijnt en waarvoor ik één of twee artikelen per keer (of soms ook een keer niet) schrijf, een leuke

manier om me te verdiepen in het boeiende leven van bijen, die door steeds meer vijanden en ziekten bedreigd worden.

Maar het leukste vrijwilligerswerk is oppassen op onze twee kleinzoons van 4 en 2 in Amersfoort (we hebben nog twee kleinkinderen in Canada). Ik ga eind 2027 met pensioen, dan heb ik wellicht nog meer tijd voor deze zaken. Met een goed timemanagement heb ik het zelden te druk. Ik wil ook tijd overhouden om boeken te lezen en te wandelen of te fietsen en muziek te maken (orgel en piano).”

Hoe is je interesse in de natuur ontstaan?

„Mijn vader was vroeger schoolmeester en vertelde nogal eens wat tijdens wandelingen. We hadden ook een vogelboekje *Wat Vliegt Daar?* (1957) in huis waar ik vaak in keek. Op mijn tiende verjaardag kreeg ik van een oom een gids voor de jonge vogelaar *Vogels leren kennen* en een boek over vogeleieren. Ik werd niet echt een fanatieke vogelaar, maar het boeide me wel. De echte interesse dateert van 1987, toen ik verslaggever was bij de Schager Courant. Vogelwerkgroep Tringa bood daar mij een gratis cursus vogels herkennen aan. Dat was de grootste inspiratiebron om me er meer mee bezig te houden. Uiteindelijk deed ik in 2004/2005 mee aan de NGO. Aanvankelijk gidste ik nog niet zoveel, was ik actief in de werkgroep communicatie met onder anderen José Bijman en Alexandra Tom. Vanaf 2015 ben ik actiever gaan gidzen. Altijd leerzaam om te doen, ik steek iedere keer weer wat nieuws op van medegidsen en door vragen van gasten waar ik niet direct antwoord op weet.”

Mijn eerste natuurboekje in 1974

Oostbroeklezing op en over vliegbasis Soesterberg

Persbericht Utrechts Landschap

- Eeuwenlang zorgden forten, bunkers, vestingen en linies voor de verdediging van ons land. Samen vormen zij het verdedigingserfgoed in Nederland. Tijdens het weekend van het Verdedigingserfgoed op zaterdag 18 en zondag 19 april 2026 worden er honderden boeiende bouwwerken opengesteld.
- **Exclusief voor vrijwilligers** houden we een Oostbroeklezing op Park Vliegbasis Soesterberg. Ooit de bakermat van de Koninklijke Luchtmacht, fungeerde in de periode van de Koude Oorlog als NAVO-basis. Veel gebouwen herinneren nog aan die tijd, zoals bunkers, shelters en munitieopslagen.
- Tijdens de lezing wordt door Joos de Bakker – planoloog én vrijwilliger bij Utrechts Landschap – ingegaan op de wisselwerking tussen het beheer van de vliegbasis en de natuur. En je wordt rondgeleid langs én in een aantal iconische bouwwerken op de Vliegbasis.
- Verwacht geen zittende lezing. We starten met een korte introductie en maken daarna een excursie (met meerdere gidsen) van ongeveer 2 kilometer.

Datum: zaterdag 18 april 2026

Tijd: 10.00u tot 11.30u

Locatie: Park Vliegbasis Soesterberg. Routebeschrijving volgt na aanmelding op <https://www.utrechtslandschap.nl/formulier/oostbroeklezing-18-april-2026>

Belangrijk:

- Parkeren kan op de vliegbasis, maar kom vooral op de fiets
- Tijdens de korte introductie zijn er een beperkt aantal zitplaatsen.
- Trek je wandelschoenen aan voor de excursie.
- Er is geen mogelijkheid voor koffie en thee. Breng zelf je waterfles mee.

Hieronder een artikel uit de Grote Ratelaar van de afdeling Kromme Rijn en Heuvelrug.

Zeldzame dieren Utrechtse Heuvelrug, jaarverslag 2025

TEKST EN FOTO'S: PASCAL LOSEKOOT, WWW.INSECTENZOEKEN.NL

In 2025 heb ik heel wat bezoeken aan de Utrechtse Heuvelrug gebracht, op zoek naar interessante wantsen, kevers en andere diersoorten. Hier het jaaroverzicht van de meest bijzondere vondsten, in de vorm van een top tien! Veel leesplezier en een fijn en natuurlijk 2026 toegewenst!

1. Hengelgraafwants

De halfparasiet hengel (*Melampyrum pratense*) groeit in de provincie Utrecht onder meer in wegbermen en aan de rand van bossen, vooral onder Europese eiken. Het is de waardplant voor de zeer verborgen levende, en zeldzame hengelgraafwants (*Adomerus biguttatus*), waarvoor ik na een toevallige vondst in Zeist een gerichte zoektocht begon. Het lukte me om ook in Soest, Amersfoort en Baarn exemplaren te vinden, de eerste sinds bijna tien jaar voor de provincie Utrecht.

In Soest trof ik op één dag meer dan 50 exemplaren zuigend aan de zaden van de waardplant aan. Ook kweekte ik een nimf uit! Komend jaar moet uitwijzen of de wants dan ook zo makkelijk vroeg in het seizoen kan worden aangetroffen.

2025 (NL): 29 waarnemingen in 8 gemeentes; 5,5 tot 7,4 mm

Hengelgraafwants (in GR 1-2026 ten onrechte hengelknaagwants genoemd)

2. Boszandloopkever – *Cicindela sylvatica*

Een grote verrassing in 2025 was de terugkomst van de Boszandloopkever, *Cicindela sylvatica*. Deze leek sinds de jaren '80 uitgestorven in de provincie Utrecht, met alleen in Hilversum (NH) een restpopulatie. Ik had er al meerdere jaren tevergeefs naar gezocht. Tot mijn verbazing trof ik eind juni enkele exemplaren aan bij een afgeplagd heideterrein in het Monnikenbos (Soest), en een dag later ook bij de Lange Duinen. Vrijwel gelijktijdig werd deze ook op het Leersumse veld en Bornia en tevens op zo'n beetje alle heideterreinen in het Gooi gevonden. Het was geen eenmalige vondst: twee weken lang werd deze grote, dagactieve loopkever door verschillende waarnemers op dezelfde plek in het Monnikenbos aangetroffen.

Boszandloopkever

Meerdere theorieën voor de plotselinge opkomst zijn mogelijk. Wellicht is de soort is door gunstige (weers) omstandigheden zeer talrijk in het oosten van Nederland en heeft zich ineens verspreid, of, de soort was altijd al in lage aantallen aanwezig. Raadselachtige vondsten in Gouda en Artis doen vermoeden dat er iets bijzonders aan de hand is. Monitoring moet uitwijzen of het om zwervers of populaties gaat.

2025 (NL): 384 waarnemingen in 32 gemeentes; 14 tot 21 mm

3. Bosbesschildwants – *Rubiconia intermedia*

De Bosbesschildwants heeft Rode bosbes als waardplant en die winterharde plant komt in de provincie Utrecht slechts spaarzaam voor. Toch was er al één waarneming: in 2022 bij Den Treek (Leusden), door Tom van Noort. Ik had op deze plek vorig en dit jaar meerdere keren tevergeefs gezocht, tot ik eind augustus beet had. Een week later trof ik zelfs zo'n twintig exemplaren aan: een populatie dus. Andere plekken met (wat) Rode bosbes in oa. Soest leverden nog steeds geen exemplaren op. 2025 (NL): 61 waarnemingen in 12 gemeentes; 6-7,5 mm

4. Wolf – *Canis lupus*

Op 20 december liep ik bij Landgoed Maarsbergen twee wolven tegen het lijf, vlak nadat ik ook al een dode Oehoe had gevonden! Terwijl ik kevers aan het zoeken was en op een wandelpad stond, kwamen ze door het mistige bos aanrennen. Eentje bleef op ongeveer 20 meter staan, keek even mijn kant op, om vervolgens door te rennen. Ook al ging het zodanig snel dat ik geen tijd had om beelden te maken, was het voor mij een bijzonder indrukwekkende ervaring!

2025 (NL): > 2000 in 81 gemeentes; 1000 – 1500 mm (zonder staart)

5. Mannetjesereprijschildwants – *Stagonomus bipunctatis*

Een warmteminnende schildwants die de afgelopen jaren redelijk makkelijk te vinden was, maar in 2025 kwam de waardplant veel later op en groeide tevens op veel minder plekken. Dat leidde ertoe dat ik – na heel wat zoekpogingen – pas op 4 augustus de eerste exemplaren voor Nederland vond.

2025 (NL): 5 waarnemingen in 2 gemeentes; 5 tot 6 mm

Dennenglanz zweefvlieg

6. Dennenglanz zweefvlieg – *Callicera rufa*

Deze zeldzame zweefvlieg legde eitjes in een holte in een door letterzetters aangetast sparrenbosje op de hoogste berg van de provincie, de Amerongse berg (69m). Op waarneming is het de eerste waarneming van de soort voor de provincie, maar volgens “Zweefvliegen van Nederland” is de soort daar wel bekend.

De soort leeft doorgaans hoog in bomen en wordt daarom maar weinig gezien.

2025 (NL): 8 waarnemingen in 4 gemeentes; 10-12 mm

Violette schallebijter

7. Goudglanzende schallebijter – *Carabus auronitens*

Terwijl ik bij Landgoed Maarsbergen op zoek was naar de Violette schallebijter (foto boven) stuitte ik onder dood hout op een veel zeldzamer familielid, de Goudglanzende schallebijter (foto onder); een paar honderd meter verderop vond ik nog een exemplaar. Deze grote, niet-vliegende loopkever komt alleen in Oost-Nederland van nature voor en wordt nog wel eens “voor de grap” uitgezet, zoals in Noord Brabant waar de populatie zich de laatste tijd sterk uitbreidt. Ook bij Maarsbergen is het vrijwel uitgesloten dat het een natuurlijke populatie betreft.

Samen met één waarneming in 2024 (één kilometer verderop) zijn het de eerste exemplaren voor de soort in de provincie Utrecht.

2025 (NL): 248 waarnemingen in 16 gemeentes; 18-26 mm

8. Tweepuntige lijnbladroller – *Phiaris bipunctana*

Deze zeer zeldzame microvlinder tref ik vrijwel elk jaar aan bij Op Hees, Soest, maar dit jaar vond ik óók een exemplaar bij de Stulp (Baarn) en Breeveen (Leersum). De waardplant is blauwe bosbes.

2025 (NL): 24 waarnemingen in 10 gemeentes; 14 tot 21 mm

Vijfstippelig struikhaantje

9. Vijfstippelig struikhaantje – *Gonioctena quinquepunctata*

Een leuk struikhaantje dat ik in het Breeveen (Leersum) aantrof op blauwe bosbes en nog niet eerder voor de provincie Utrecht was ingevoerd. Zonder genitaal onderzoek kan de soort niet onderscheiden worden van *G. intermedia*, maar die soort is nog niet in Nederland (met zekerheid) gevonden.

2025 (NL): 101 waarnemingen in 34 gemeentes; 5,4-6,8 mm

10. Duinheidedwerg – *Pelecocera lusitanica*

Eind augustus had ik bij Bornia (Zeist) een zweefvliegje in mijn sleepnet. Het zag er niet zo speciaal uit, maar nadat de validator ernaar gekeken had, bleek het de eerste waarneming voor de provincie sinds 2008 te zijn. De soort bezoekt vooral bloeiende struikheide en leeft op de overgang van zandverstuiving naar dennen.

Laat in het seizoen te vinden (samenvallend met de bloeiperiode van struikheide)

2025 (NL): 98 waarnemingen in 10 gemeentes;

Het complete verslag inclusief kaartjes en grafieken en nog meer foto's is op te vragen bij Pascal Losekoot, plosekoot@gmail.com

Goudglanzende schallebijter